

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2023 r.

PAŃSTWOWA KOMISJA
DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA
WYKORZYSTANIU SEKSUALNEMU
MAŁOLETNICH PONIŻEJ LAT 15

BAF/86/2023.

Sz. Pan
Maciej Nowicki
Prezes Zarządu
Helsińskiej Fundacji
Praw Człowieka
ul. Wiejska 16
00-490 Warszawa

Szanowny Panie!

Na początku kwietnia tego roku krajowe oraz międzynarodowe media obiegła informacja dotycząca zaskakującego i niepokojącego zachowania, jakiego wobec dziecka miał się publicznie dopuścić tybetański przywódca duchowy Dalajlama. Na nagraniu filmowym zaobserwować można jak w trakcie rozmowy z dzieckiem w pewnym momencie całuje on je w usta, by po chwili zaproponować, aby „possało jego język”. Za wskazane tutaj zachowanie buddyjski duchowny oficjalnie przeprosił¹.

Zdarzenie to było w ostatnich tygodniach szeroko komentowane. W kilku materiałach głos zabrał ekspert Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Pan Adam Kozieł. W wypowiedzi dla Radia Tok Fm, zwrócił on uwagę, że „...ta scenka to tradycyjna buddyjska przekomarzanka dorosłych z dziećmi. Dorosły mówi: "Najpierw pocałuj mnie w policzek, teraz czółko do czółka, nosk do noska, a w końcu buziak". Później dodaje: "Dostałeś już ode mnie wszystko. Jeśli jeszcze czegoś ode mnie chcesz, możesz tylko zjeść mój język". Ekspert ten dodaje, że „To nie gest seksualny. Nie ma tam takich skojarzeń, jakie my mamy. Każdy, kto był na wyprawie w Himalajach i spotkał tam starszych Tybetańczyków, widział, że pokazują mu

¹ Dokument: *Dalajlama pocałował chłopca w usta i prosił o "ssanie języka". Opublikowano przeprosiny*, „Rzeczpospolita”, źródło: <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art38290181-dalajlama-pocalowal-chlopca-w-usta-i-prosil-o-ssanie-jezyka-opublikowano-przeprosiny> (Dostęp 17.-04.2023r.)

język”. A także uzupełnia, wskazując, iż dyskusja dotycząca niestosownego zachowania przywódcy Tybetańczyków „To projektowanie na Tybetańczyków naszych fobii, lęków. To pokazuje, że to my mamy kłopot z tą sytuacją. Powinniśmy się zastanowić, dlaczego tak szybko biegniemy na lincz czy pogrom.”² Warto także nadmienić, że Adam Kozieł w rozmowie z tygodnikiem „Newsweek” zwrócił uwagę, że „Jeśli ktoś podejrzewa dalajlamę o to, że przed kamerami molestuje dziecko, to sam ma problem, a jego podejrzania więcej mówią o nim samym”³.

Zaprezentowane powyżej wypowiedzi eksperta Fundacji Helsińskiej wzbudziły zdziwienie oraz niepokój. Zapoznając się m. in. z powyższymi cytatami dojść można do przekonania, że widziane przez zapewne miliony ludzi zachowanie, w którym dziecko zostaje sytuacyjnie przymuszone do niewłaściwego zachowania jest *de facto* elementem szeroko rozumianej kultury, w tym przypadku Tybetańczyków.

Nie ulega wątpliwości, że elementy kulturowe mają szczególne znaczenie we właściwym pojmowaniu praw człowieka, w tym przypadku praw dziecka. Należy jednakże nadmienić – co podnoszone jest od kilku dekad w licznych publikacjach Państwa Fundacji - że prawa człowieka bez względu na jego wiek posiadają charakter powszechny, nienaruszalny oraz uniwersalny. Trzeba podkreślić także, że o niewłaściwym - jej zdaniem - zachowaniu Dalajlamy światową opinię publiczną powiadomiła działaczka na rzecz praw człowieka Deepika Pushkar Nath, która na co dzień zajmuje się ochroną praw osób mieszkających w Indiach oraz Pakistanie. A więc także przedstawiciele tej kultury dostrzegają, że ukazane zachowania stanowią przekroczenie akceptowalnych granic. Tym samym działania, jakie podjął wspomniany przywódca religijny wobec dziecka, nie mogą być usprawiedliwiane istnieniem określonego w danej społeczności sposobu postępowania. Trzeba także pamiętać, że przyjęcie stanowiska, w którym niewłaściwe zachowania wobec dziecka usprawiedliwiamy kulturowo:

- po pierwsze całkowicie pomija ból i cierpienie osób przymuszanych do zachowań i działań, których nie chcą,

² Materiał: *Dalajlama, dziecko i ssanie języka. Ekspert mocno o "świętoszkowatym oburzeniu wszystkich Terlikowskich świata"*, „Radio Tok.fm”, źródło: <https://www.tokfm.pl/Tokfm/7.103086.29659026.dalajlama-dziecko-i-ssanie-jezyka-ekspert-o-swietoszkowatym.html> (Dostęp 17.-04.2023r.)

³ Cyt. J. Pawlicki, *Burza wokół zachowania Dalajlamy. "Tybetańczycy na tym nagraniu widzą coś innego"*, „Newsweek”, źródło: <https://www.newsweek.pl/swiat/kontrowersje-wokol-zachowania-dalajlamy-wobec-chlopca-ktory-mial-ssac-jego-jezyk/gnr0em> (Dostęp 17.-04.2023r.)

- po drugie argumentacja ta wykorzystana może być np. w trakcie dyskusji usprawiedliwiającej krzywdzące dzieci zachowania takie, jak np. przymuszanie młodych dziewcząt do zawarcia związku małżeńskiego z dużo starszym od siebie mężczyzną.

Wypowiedzi, jakie zaprezentował Pan Adam Kozieł, wzbudziły słuszny społeczny niepokój. Wypowiadanie podobnych do zacytowanych powyżej treści przez osobę reprezentującą instytucję mającą ogromne znaczenie dla polskiej dyskusji dotyczącej ochrony praw i wolności człowieka prowadzić może do utrwalenia się błędnego i krzywdzącego wobec wykorzystanych seksualnie dzieci przekonania, iż istnieją socjokulturowe przesłanki pozwalające na usprawiedliwianie zachowań, które są dla dzieci krzywdzące.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 (Dz.U. z 2020 poz. 2219 z późn. zm.) zwracam się w imieniu Państwowej Komisji o zajęcie stanowiska wobec prezentowanych publicznie wypowiedzi Pana Adama Kozieł - jednego z ekspertów Państwa Fundacji.

Zastępca Przewodniczącego
Państwowej Komisji